

Kramerius 5

Digitální knihovna

Podmínky využití

Knihovna poskytuje přístup k digitalizovaným dokumentům pouze pro nekomerční, vědecké, studijní účely a pouze pro osobní potřeby uživatelů. Část dokumentů digitální knihovny podléhá autorským právům. Využitím digitální knihovny a vygenerováním kopie části digitalizovaného dokumentu se uživatel zavazuje dodržovat tyto podmínky využití, které musí být součástí každé zhotovené kopie. Jakékoli další kopírování materiálu z digitální knihovny není možné bez případného písemného svolení knihovny.

Hlavní název: **Čechoslovan**

Vydavatel: **V. Švihovský**

Vydáváno v letech: **1911-[1918], 1912, 27.04.1912**

Číslo ročníků: **2, 17**

Číslo výtisků: **2, 17**

Datum vydání čísla: **27.04.1912**

Identifikátor ISSN: **2414-9373**

Stránky: ,

Proto snad jejich literatura nena-lezla ohlasu v cizině. Království Kristovo není z tohoto světa. Země náleží pohanům. Málo bychom se starali o Tolstého, kdyby nebyl napsal Annu Kareninu.

Dá budoucnost — mám na my-sli blízkou budoucnost — nový směr české literatury? Mladá škola kri-tická, velmi čilá, velmi odvážná posuzuje bezohledně klasiky doby obrozenské; vytýká jim buržoasní plochosť, myšlenkovou nesmělost a slohovou banálnost; stěžuje si, že se dusí v příliš úzkém okruhu kon-venční morálky a otřelých metafor. Modernistická revolta byla nutná a jistě bude plodná. Kde by dnes bylo lidstvo, kdyby účta k před-čkám byla od prvopočátku zdržo-vala pokrok? Mladá pokolení nemo-hou býti odsouzena k tomu, aby věčně přemílala tytéž písničky.

Ostatně jest osudem určeno, že rozdily, jež dělí národy, se zmírňují stejnou měrou, jakou se mění ho-spodářské a hmotné podmínky je-jich existence. V r. 1910 jest si-tuace v Praze jiná, než byla v r. 1825, ba i v r. 1860. Vyvinula se buržoasie vzdělaná, zámožná, jemnější, přístupnější vlivům zá-padním, jež sama klade větší pož-adavky a jest přístupnější otázkám formálním. Nebezpečí národnostní není již tak hroživé a nutnost obec-né obrany nevyčerpává již duši. Za těchto poměrů je možno doufati, že rozkvetě literatura plnější, pe-střejší, esthetičtější.

Bylo by však nebezpečno pře-rvati souvislost se starými tradice-mi a myslím, že není třeba obávati se toho. Jest osudem Cechů, aby byli v budoucnosti jako v minulosti přední stráží slovanského světa; mají před sebou, tváří v tvář, ne-přítele příliš strašného, než aby dlouho do budoucnosti mohli pomý-šleti na odzbrojení. Nežreknou se svých vrozených vlastností, ale mo-hou je rozvinouti úplněji a vtisknou-ti jim onu nejvyšší krásu, kterou je-jich nejlepší spisovatelé mohli do-sud zahlédnouti jen na okamžik. Mladí lidé našich dnů jsou šťastni u srovnání se svými otcí; mají ja-zyk, obohacený a doplněný nedosti-žitelnými pracovníky; obecenství, k němuž se obracejí, stává se den ke dni jemnějším a svobodomyšlnějším; pracovalo se téměř o všech literár-ních druzích, byly proraženy všech-ny cesty. Jejich otcové užili svého života, aby jim ukuli zbraně.

Potom udeří hodina, kdy, šťast-ným řízením osudu, narodí se jim muž, jehož suverénní genius přinutí

Evropu, aby obdivovala české jmé-no. V té chvíli budou lidé pátrat po jeho původu, budou chtít poznat tichou práci, která připravovala zářný rozkvět díla krásy a světla. Budou znovu čísti a pochopí knihu paně Jelínkovu a užasnou nad trpě-livou prací, kterou tento český ná-rod si zasloužil své štěstí.

Již dnes, čteme-li pozorně, na-cházíme tu nejedno poučení. Učí nás, co dokáže pevná vůle, vytrva-lá oddanost, láska k vlasti, oběť. Goethe pravil, že neumíme, ne- chceme-li. Český národ dokázal, že opravdu národ, jenž nechce zemřít, dojde života přes všechny pře-kážky. To jest veliký a vznešený příklad a jest dobře o něm uvažovati.

E. Denis, professor na Sorboně.

Vynikající francouzský historik E. Denis, jenž sepsal nejlepší novodobé dějiny národa českého a neocenitelné zásluhy prokázal českému národu, napsal ku právě vyšlé knize českého profesora H. Jelínka *La littérature tché-que* (Česká literatura), zajímavou před-mluvu, v níž hrubými rysy naznačuje vývoj české literatury jejího ducha a podklad. Podáváme tuto stať v překladu.

Č E S K Á R U S .

Jablonovka

(Volyn. gub., új. Dubenský).

Jablonovka vznikla r. 1888 na půdě najaté od kněžny Lubomířské, 190 morků (108 desatin). Nájem byl smluven na 12 let, při čemž

jsme platili po 3 rublech za mork ročně. Když uplynulo 12 let měli jsme již co činit s hraběnkou su-valovou, která se po smrti kněžny Lubomířské stala majetnicí panství, ku kterému patří najatá námi půda. Nová majetnice nám prodloužila

něž, jak známo, naše zivalovština dá více, než na deset Palackých.

Bývalý vyznavač neoslavismu, nyní pravověrný nacionalista hrabě Vlad. Bobrinský praví: „Já znám me-zi Cechy velmi mnoho upřímných slavjanofilů, ale každý z nich pře-ce jen řekne, že Cechové Moravy a Slezska, že Slováci jsou mu jak rozumem, tak i srdcem bližší nežli Rusové, Poláci a jiní Slované. To jest přirozené, to ani jinak být ne-může a nesmí.“ (Лето, СПб. 1911, str. 139).

Ještě určitěji se vyslovuje Vik-tor Stroganov ve své knize „Рус-ский национализм.“ Mezi jiným praví: „Stát, požadující oddanost ode všech svých poddaných, jinorod-ce nevyjímaje, nemůže žádat od těchto, aby se nadehli ruským na-cionalismem. To by se přičilo po-vaze lidské, podle které každému národu, byť i sebe nepatrnějšímu je vrozen svůj vlastní naciona-lism. (Podškrtnuto autorem). Proto v každém státě může být jen jeden patriotism a tolik nacionalismů, kolik narodností je zahrnuto v jeho

soustavě.“ (Русский национализм, его сущность, история и задачи стр. 24).

Naše choroba právě v tom spo-čívá, že chceme být ruštějšími než sami Rusové, národnější než sami na-ši nacionalisté a monarchičtější než monarch sám. Takovou loyaltitu trefně označil nebožtík P. A. Sto-lypin, jenž vzhledem ku přemrště-né horlivosti krajní pravice v bouřlivé době 1905—6 roku děl: „застань дурака Богу молиться, онъ лобъ расшибетъ.“ (Přinut hlupáka, aby se modlil on si čelo rozbije). Z uvedených slov ruských nacionalistů, by se mohlo soudit, že ruští nacionalisté uznávají za námi větší práva — třeba ovšem jen v theorii, — než na jako my sami dě-láme nároky. Kiká se, že ten, kdo sám se dělá červem si nesmí stěžo-vati, že je šlapán. Co však říci těm našim krajanům, kteří lezou sami pod nohy, ba i tenkrát, když je nikdo ani šlapat nechce?

Kdyby naši „zivalovštině“, najmě českým spolupracovníkům „Kijevla-nina“, jen trochu záleželo na jejich češtví, museli by se ostýchat psát

v listě, který mohl o nás napsat: „Россия гостеприимно приняла къ себѣ чеховъ, конечно, не затѣмъ, чтобы они обособлялись въ замкнутые кружки съ особыми интeресами.“ (Rusko pohostinsky při-jalo Čechy, rozumí se, že ne proto, aby se oddělovali ve zvláštní uza-vřené skupiny s vlastními zájmy). Jinými slovy: „Cechové z vděčnosti za poskytnutý útluk jsou povinni se vzdát své národnosti.“ — Jiný smysl tato slova míti nemohou, protože jedinou zvláštností našich zájmů je, že chceme zůstatí Če-chy. Jiné záměry mít nemůžeme, protože oddanost Cechů k Rusku již od dob Dobrovského a Jungman-na je příliš dobře známa, než aby o ni mohli lidé dobré vůle pochybovat.

* * *

Nechť se šíře v této chou-lostivé věci polemisovati s Kijevla-ninem, jenž mluví tak, jako by k tomu byl splnomocněn celým Rus-kem, vypůjčíme si odpověď od ruské-ho nacionalisty Viktora Stroganova (citovaná již kniha str. 148): „И что курьезнѣ всего, что мы, проповѣ-дую ненависть къ инородцамъ,

smlouvu ještě na 6 let za stejných podmínek, a po 6 letech nám zase pronajala půdu jen, že jsme museli platit vyšší nájem — dříve 3 ruble za morč, nyní 7 rublů za desatinu. Před nedávnou správa velkostatku nám navrhla, abychom si získali půdu, již jsme tolikrát skropili potem, ve své vlastnictví, a navrhla nám kupní podmínky dosti výhodné — po 237 rublech 50 kop. za desatinu. Při uzavření koupě jsme měli složit po 25 rublech, za desatinu, při utvrzení kupní smlouvy po 65 rublech a ostatní obnos musí být vyrovnán během 6 let při 6% úrokové míře. Rozumí se, že jsme se nerozpakovali a napjali všechny síly, abychom zachovali dětem, co jsme vytvořili úmornou 24 letou prací.

Naše Jablonovka působí na příchodi pěkným dojmem. Kolem každé chalupy je pěkný ovoceňý sad a nevelké květinové zahrádky jsou hloubou našich hospodyněk. Po pralese, v němž byly také duby, že sám, blesk se jich bál není ani památky. Vše je vymýtěno a na místě houští pne se bujný chmel. Poněvadž jsme do nedávna nebyli vlastníky, nýbrž jen pouhými nájemníky nezařizovali jsme přirozeně velkých nákladných chmelnic (zatím je u nás nasázeno pouze 565 kop.). Dnes, kdy jsme plnými pány ve svém domově, přičiníme se všemožně, abychom dohonili pokročilé české obce jak hospodářsky, tak duševně. Mnoho knih dosud k nám nejde, ba časopisů se v nás málo

odebírá (pouze 2 výtisky — Českoslovana). Doufám však rozhodně, že nebude dlouho trvat a sousedé začnou se čteněji přihlašovat za odběratele Českoslovana a že v naší obci brzo se rozvíří čilý společenský život.

F. Šilha.

Sladovna v Hulči

Dle všeobecného mínění našich občanů v Hulči by musela velice dobře prospívatí pěkná moderně zařízená sladovna. Obec naše leží při velké veřejné cestě, spojující dvě újezdni města Rovno a Ostrog, v blízkosti se nachází několik železničních stanic a v 10 verstách od nás je velká uzlová stanice Zdobunovo. Zdobunovo s Hulčí má být v nejbližším čase spojeno silnicí, která je již do samé Zdobovice provedena. V újezdním zemstvu se vážně jedná o to, aby v Hulči, jako významném středu okolních vesnic, bylo zřízeno poštovní a telegrafní oddělení.

Dovedný sládek, jenž by vládl určitým kapitálem, mohl by se směle pustit do stavby sladovny, neboť by zde našel i jiné vhodné podmínky. Naš kraj se slaví pivovarským ječenem výtečné jakosti a není pochyby, že by se u nás našlo i dosti pomocného kapitálu. Příležitost spojení jak jsme již podotkli, umožnilo by dopravu sladu daleko široko. Slovo mají podnikaví, sládci, my čilému a dovednému podnikateli všemožně půjdeme vstříc. J. E.

Ze Semidub.

Semidubská hasičská dobrovolná družina bude světit dne 9. května t. r. svůj zákonem jí přiznaný hasičský prapor. Po ukončení církevních obřadů bude uspořádán hasičskou družinou výlet v rozkošném parku p. V. Nováka v Semidubech.

O hojnou návštěvu prosíme, zvláště hasičské družiny.

Člen Me. . . l.

• • •

ČEŠI A POLÁCI.

V poslední době je česká veřejnost zase zaujata rozhovorem o možnosti shody česko-polské na Slezsku. Rakousko je státem s převahou za Litavou maďarskou a před Litavou německou, a toto zařízení má schválení všech rozhodujících kruhů. Vidělo se však hned na počátku, že na to Němci nestačí, a proto přibrání jim na pomoc Poláci, národ šlechtický, tradiceálně katolický, dána jim autonomie, aby vládnouti mohli v Haliči, a ostatní národové jsou ne dle zákona ale fakticky méněcennými. Když Češi se začali sbírat, musila se najít německá obstrukce, aby Němcům v Čechách byla dána záruka, že jim nebudeme ubližovat, ač to nikomu ani ve snu nenapadlo. To jest struktura myšlenková Rakouska posledních let. Poláci jsou sousedy Čechů na Těšínsku. Vzájemné poměry jest jen několik kilometrů

тъмъ не менте требуемъ отъ нихъ пламенной любви, потому-де, что они вскормлены и впоены на груди Россіи. Пора броситъ эту хамскую манеру, попрекать кускомъ хлѣба, она недостойна великаго народа. Силою никого не заставишь любить. Это надо заслужить". (A nejzajímavější je to, že my, hlásající nenávisť vůči jinorodcům, přes to přece jen žádáme, aby nás všle milovali proto prý, že byli nakrmení a odkojeni prsem Ruska. Je čas odhodit tento otrocký způsob — vyčítat kousek chleba, způsob ten je nedůstojný velkého národa. Násitně si ničí lásku nevynutíš. Tu si nutno zasloužit).

Rozumí se, že my nemůžeme rozhodovat o tom, jak si Rusové mají upravit svůj poměr k jinorodcům. A kdyby jejich stanovisko vůči nám bylo sebe bezohlednější (ať už se přidávají formule „Rusko pro Rusy“ anebo „Rusové pro Rusko“) víme příliš dobře, že jen oni, jedině oni, jsou k tomu povoláni a oprávněni. Když ale už jednou Bůh dopustí že Slovan jinojazyčný bude v největším slovanském státě posta-

ven na úroveň paria, tak tu úpěnlivou prosbu vznášíme k našim hostitelům, aby k nám neposílali v úloze inkvizitorů naše vlastní krajany. Nevýslovná hnětoucí bolest naplňuje srdce naše při myšlence o „zívalovštině“. Buď Bohu žalováno! Ale tak to už na tom světě bývá: kam lev tlapou, tam osel kopytem!

Bude skoro zbytečným zde připomínati, že my Češi (sami nacionalisté), musíme se těšit z oživení a probuzení národního vědomí u Rusů. Dr. Kramář kdysi řekl, že jest třeba, aby Rusové dříve než se stanou Slovaný se cítili Rusy. Jsme to právě my, kteří národní uvědomění považujeme za nutnou podmínku Slovanství. Toto přesvědčení bylo správně vystihnuto Holečkem: „Nám Čechům Slovanství je prohloubeným vědomím národním“. Jest-li že však toto prohloubené národní vědomí vede ruské nacionalisty ne ku Slovanské vzájemnosti, ale k těsnějšímu přátelství s Němci a poslední dobou i s Maďary (Bašmakov) proti Slovanům, musíme toho z celého srdce litovat. Pochopili bychom snad, že v politice,

kteřá nechce být založena na citu a chce být vedena výhradně vlastním prospěchem, si ruští nacionalisté hledají své přátele a spojence tam, kde jim z toho plyne prospěch pro svůj národ, ale nemůžeme pochopit — a kdybychom i pochopili nikdy neznáme, — že při tom rusko-německém bratříčkování by měli být účastníky také Češi.

Bohužel, že naši zdejší krajané, pokud jsou představeni „zívalovštinou“, lnou právě ke krajnímu nacionalismu Šavenky a Menšikova, který jest vůbec Čechům a Slovanům nejnepriznivější. Ne snad proto, že se tento nacionalism hlásí o přizeň Němců, to by nás, jako přátele míru, mohlo jen těšit, ale že k vůli Němcům odpuzuje od sebe nás. Pan Šavenko napsal bez obalu: „Jestli že k vůli těsnějšímu spolku s Německem, bude nutno obětovati zájmy Čechů a ostatního západního Slovanstva, jsme to povinni učinit, nerozmýšlejíce se při tom ani na minutu“. („По славянскимъ землямъ“ стр. 55). Co tomu řeknou naši „Také-Češi“?

Naše „zívalovština“ už dokázala,